

СМИСЛ З ПОЗИЦІЙ ПСИХОДЕЛІЗМУ

Як відомо, смисл є стрижневим компонентом людського існування, що пов'язано з його магічною функцією: так, називаючи предмети онтологічної реальності, він заміщає їх, створюючи самобутню мовну картину світу, у якій і функціонує індивідуум. Саме тому природно, що за критерієм абстрактної метафізичної сутності поняття «буття» є межово абстрактним, позиціонуючись у якості універсалії філософії й культури людства, в якій виражений стан існування об'єктів у їх конкретних певних класах – класифікаційних одиницях – і в одиничній унікальності [5, с. 5].

Це пов'язано з проблемою недовершеної природи зв'язку між назвою і предметом, відповідно продукуючи появу психоделічності як характеристики смислу. Вона виявляється безпосередньо через природу смислу як неподільної одиниці мовного буття індивідуума: витворюючи своїм існуванням мислительний парадокс, вирішення якого виражається в осягненні, виході за межі свого Я (підняттям над власною мовною свідомістю). Так, коли людина говорить, то вона використовує певну невидиму мовну масу, відсутню в актуальності, що вибірково вилучається з потенційно присутньої мови, для того, щоб вимовити просту або складну річ [7, с. 18], оперуючи абстракціями і наділяючи їх обрисами конкретності.

Вищезазначене підводить нас до висновку про відносний характер побутування смислу, оскільки останній є потенційно відкритою системою, для якої характерна схильність до варіативності свого інтерпретування. У цьому контексті цікавим нам видається нозологічне формулювання психічного розладу в цілому і шизофренії зокрема, суть якого в тому, що будь-яке визначення неминуче відображає культурний стереотип, на підґрунті якого і формується. Відтак, поведінка, яка вважається ненормальною або патологічною в одній культурі, може перебувати в рамках норми в іншій [16], що репрезентує відносність і парадоксальність культурної норми та смислу в цілому.

Розробкою згаданої проблематики займалися Р. Абелсон, К. Абульханова-Славська, Л. Анциферова, Г. Бейтсон, П. Бурд'є, Ф. Васильюк, Л. Вітгенштейн, О. Дугін, Д. Зуєв, Є. Крупіцький, О. Кулик, Р. Лазарус, О. Ларі-

чев, Д. Леонт'єв, Т. Лірі, Д. МакКена, Т. МакКена, А. Маслоу, Д. Рід Слеттері, К. Роджерс, С. Рубінштейн, О. Філіпов, В. Франкл, К. Фіцпатрік, Р. Шанк та інші.

У певному контексті смисл можна сприймати мірою людського існування, що носить нематеріалований характер, стратифікуючись в призмі свідомості індивідуума. Так, за критерієм функціонування в філософській культурі людське буття можна сприймати як універсальну множину існування в його нескінченно багатоманітних класах (станах), вичленованих спеціалістами за певними класифікаційними критеріями (підґрунтями), або – нескінченний універсум (множину) існування [5, с. 5].

У контексті психоделічності, як панівної тенденції побутування смислу, а також варіативності його функціонування у свідомості індивідуума, варто сказати й про межовий стан його (смислу) функціонування – абсурдний смисл. Останній пов'язаний з тим, що в дійсності наскільки видимість абсурдності або незв'язності захищає міфи і ритуали, характерні для людського існування, від реляційної інтерпретації, настільки, що вони інколи дають видимість смислу при читанні, яке шукає смисл в кожному окремому елементі особливого одкровення замість того, щоб встановлювати систематичне відношення з усіма елементами одного класу [3, с. 7].

Смисл – це, перш за все, форма, межа, унормованість, а з іншого боку – це хаос, варіювання процесу інтерпретації, диференціація осягнення реальності тощо. Саме тому, редукуючи багатоманітність і складність до найпростіших геометричних фігур, П. Сезан повторює гештальт-психологію, проблематизуючи закони структурного сприйняття, зводячи їх до силових полів і ліній, які складаються в нашому мозку як цілісний образ видимої дійсності. Тут йдеться про те, що фокус уваги саморефлексує індивідуума зміщується від «зовнішнього» світу, який він споглядає у середину, до таємничого центру біоптичного органу свідчення (неконцептуалізованої точки). Індивідуум наче перетворюється при цьому в суб'єкта прикладної феноменології, виявляється «польовим» феноменологом [6].

Таким чином, смисл – це психоделічний конструкт, варіативність якого зумовлена поліінтерпретаційністю його структури. Варто також акцентувати на його здатності до реконтекстуалізації, якій його піддають індивідууми в процесі осягнення тих чи інших явищ онтологічної реальності [3, с. 8]. При цьому необхідно враховувати низку особливостей його побутування в соціумі, серед яких

роздавленість неминучістю смерті на тлі втягнутості в побутовий момент й дискурс історії. Через це смерть розглядається як ніщо, оскільки рятівна присутність трансцендентного початку, трансцендентного модусу буття були виключені з сучасного світосприйняття. Сучасне людство, таким чином, балансує сьогодні на самому краю безодні смерті й небуття [16].

Література:

1. Bateson G. Steps to an Ecology of Mind : Collected Essays in Anthropology, Psychiatry, Evolution and Epistemology / G. Bateson. – N.Y.: Ballantine, 1972.
2. Reed Slattery D. Xenolinguistics : psychedelics, language, and the evolution of consciousness / D. Reed Slattery. – 2003. – 32 p.
3. Бурдые П. Практический смысл / П. Бурдые; пер. с фр.: А.Т. Бикбов, К.Д. Вознесенская, С.Н. Зенкин, Н.А. Шматко; отв. ред. и послесл. Н.А. Шматко. – СПб.: Алетейя, 2001. – 562 с.
4. Витгенштейн Л. Логико-философский трактат : [электронный ресурс] / Л. Витгенштейн // Репозиторий ИВТ СО РАН. – Электрон. данные. – Режим доступа: <http://elib.sbras.ru:8080/jspui/bitstream/SBRAS/9305/3/vitg.pdf>. – Название с экрана.
5. Вопросы современной науки : коллект. науч. монография / под ред. Н.Р. Красовской. – М.: Изд. Интернаука, 2016. – 148 с.
6. Даими Т. Деструкция соблазна тотально видимого : [электронный ресурс] / Т. Даими // Художественный журнал. – Электрон. данные. – Режим доступа: <http://moscowartmagazine.com/issue/19/article/265>. – Название с экрана.
7. Дугин А. Философия традиционализма (Лекции Нового Университета) / А. Дугин. – М.: Арктогея-Центр, 2002. – 624 с.
8. Евграфова С. Формирование значения слов : [электрон. ресурс] / С. Евграфова // ПостНаука. – Электрон. данные. – Режим доступа: <https://postnauka.ru/video/46559>. – Название с экрана.
9. Залевская А.А. Значение слова через призм экспериментала : моногр. / А.А. Залевская. – Тверь: Твер. гос. ун-т, 2011. – 240 с.
10. Зуев Д.А. Структура важного жизненного события как психологического феномена / Д.А. Зуев // Вестн. Волгогр. гос. ун-та. – 2012. – № 2. – С. 85–90. – Библиогр.: 15 назв.
11. Крейдлин Г.Е. Невербальная семиотика : Язык тела и естественный язык / Г.Е. Крейдлин. – М.: Новое литературное обозрение, 2002. – 592 с.
12. Крупицкий Е.М. Психоделическая психотерапия с применением кетамина : [электронный ресурс] / Е.М. Крупицкий, А.И. Палей, Т.Н. Беркалиев и др. // Национальная академия наук Украины. Институт социологии. – Электрон. данные. – Режим доступа: http://i-soc.com.ua/journal/N1_2001r_7.pdf. – Название с экрана.
13. Кулик А.Ю. LSD – история, практика, актуальность / А.Ю. Кулик, О.В. Шпротко // Актуальні питання нейронаук : збірник тез міжвузівської конференції молодих вчених та студентів (Харків, 29 квітня 2015 р.) / Міністерство охорони здоров'я України, Харківський національний медичний університет. – Х., 2015.
14. Леонтьев А.А. Деятельный ум (Деятельность, Знак, Личность) / А.А. Леонтьев. – М.: Смысл, 2001. – 392 с.
15. Лири Т. Психоделический опыт : руководство на основе «Тибетской книги мертвых» / Т. Лири, Р. Метцнер, Р. Олперт; пер. с англ. – Львов: Инициатива; К.: Ника-Центр, 2003. – 224 с.
16. МакКена Т. Невидимый ландшафт : сознание, психоделики и цзин / Т. МакКена, Д. МакКена; пер. В. Галимов. – М.: Рунет, 2012. – 300 с.
17. Мамардашвили М.К. Формы и содержания мышления / М.К. Мамардашвили. – СПб: Азбука, Азбука-Аттикус, 2011. – 288 с.
18. Новикова-Грунд М. Текстовые методики в психологии : [электронный ресурс] / М. Новикова-Грунд // ПостНаука. – Электрон. данные. – Режим доступа: <https://postnauka.ru/video/55766>. – Название с экрана.
19. Уфимцева Н.В. Языковое сознание : динамика и вариативность / Н. В. Уфимцева. – М.: Ин-т языкознания РАН, 2011. – 252 с.
20. Ханов А. Искусство и визуальная культура – противоположны : [электронный ресурс] / А. Ханов // Syg.ma. – Электрон. данные. – Режим доступа: <http://syg.ma/@andrei-khanov/iskusstvo-i-vizualnaia-kultura-protivopozhny>. – Название с экрана.
21. Шмелев А. Языковой анализ как средство понимания культуры : [электронный ресурс] / А. Шмелев // ПостНаука. – Электрон. данные. – Режим доступа: <https://postnauka.ru/lectures/27647>. – Название с экрана.
22. Ясперс К. Смысл и значение истории / К. Ясперс; пер. с нем. М.И. Левина. – М.: Политиздат, 1991. – 527 с.